

Putevima grofova Celjskih

UTVRDE U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI

Plemićka obitelj Celjski, njemačko i hrvatsko-ugarskog podrijetla, izdigla se među najmoćnije velikaške rodove srednje Europe zahvaljujući golemom bogatstvu stečenom brojnim posjedima na prostoru današnje Hrvatske, Slovenije i Austrije, vjernosti utjecajnim dinastijama Anžuvina i Luksemburgovaca te mudrim bračnim vezama s drugim važnim plemićkim obiteljima. Potekli iz Savinjske doline, vlasnici utvrde Žvonek još početkom 14. stoljeća dolaze do posjeda u Štajerskoj, uključujući grad Celje po kojem su preuzeli ime i naslov grofova.

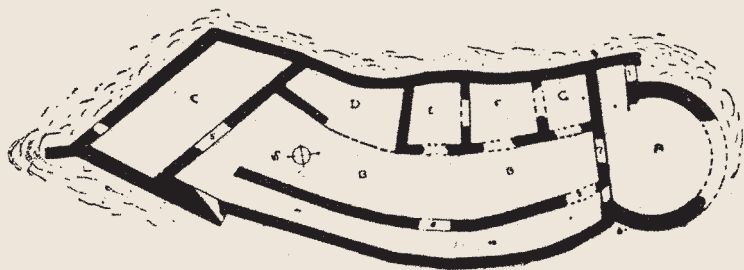
Uspion obitelji doseže vrhunac u doba Hermana II. (oko 1360. – 1435.), koji postaje blizak saveznik hrvatsko-ugarskog kralja i rimsko-njemačkog cara Žigmunda Luksemburškog, čime stječe ne samo carsku naklonost nego i nove posjede i naslove. Između 1397. i 1399. godine Celjski dolaze do važnih imanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj: u današnjoj Varaždinskoj županiji dobivaju Varaždin, Vinicu, Trakošćan, Lepoglavu (poslije i Grebengrad te Belu), dok u Krapinsko-zagorskoj županiji preuzimaju vlastelinstva: Krapinu, Vrbovec, Belecgrad, Lobar, Oštrc, Kostel i Cesargrad. Svi ti posjedi objedinjeni su u novu upravno-teritorijalnu cjelinu – Zagorsku grofoviju, unutar slavonskoga dijela tadašnjega Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva.

Posljednji muški član obitelji Celjski koji je vladao Zagorskom grofovijom bio je Ulrik II., ubijen 1456. godine u Beogradu. Njegovom je smrću počela borba za nasljeđe Celjskih. Udovica Ulrika II., Katarina, zbog nemogućnosti da zadrži stečene posjede, 1460. godine prodaje cijelu Zagorsku grofoviju slavonskome banu Janu Vitovcu za 62.000 forinti. Time je nakon gotovo šest desetljeća završila era vladavine Celjskih u Hrvatskom zagorju.

Razdoblje njihove vladavine u Zagorju ostavilo je dubok trag, osobito u graditeljstvu. Celjski su iz Praga doveli graditelje školovane u glasovitoj klesarskoj radionici obitelji Parler, koji su u duhu kasne gotike podigli važne građevine: samostan u Lepoglavi i kapelu sv. Ane u Plemenščini, počeli su gradnju Velikoga Tabora te temeljito obnovili i dogradili utvrde Staroga grada Krapine i Vrbovca pokraj Klenovca Humskog. Graditeljska djelatnost grofova Celjskih svjedoči o njihovom kulturnom utjecaju i ostavštini koja do danas oblikuje povijesni identitet Hrvatskog zagorja.

Belecgrad

Belecgrad, poznat i kao Belec, srednjovjekovna je visinska utvrda na južnim padinama Ivanščice, sjeverno od današnjega naselja Belec. U povijesnim izvorima prvi put se spominje kao posjed Petra Gisinga, a 1399. godine prelazi u vlasništvo grofova Celjskih; naime, kralj Žigmund Luksemburški daruje ga Hermanu II. Celjskom. Otada, do 1456. godine, Belec dijeli političku i upravnu sudbinu ostalih utvrđenih posjeda Celjskih u Hrvatskom zagorju i širem prostoru sjeverozapadne Hrvatske.

Ostaci utvrde nalaze se na vršnom dijelu strmog, sa svih strana teško pristupačnog južnog ogranka središnje Ivanščice, na nadmorskoj visini od oko 540 metara. Zbog prirodnih karakteristika terena, pristup utvrdi moguć je isključivo sa zapadne strane, duž uzdužnog hrpta. Tlocrt utvrde oblikovan je kao nepravilni izduženi trapez dimenzija približno 60 x 21 metar. U sjevernom dijelu utvrde nalaze se ostaci dvokatnog *palasa*, dok su uz zapadni i istočni bedem identificirani temelji gospodarskih objekata. S obzirom na uzak prostor između tih dvaju bedema, pretpostavlja se da je prostor između njih u fazi pregradnje bio ispunjen nabijenom zemljom, što upućuje na prilagodbu utvrde obrani od vatrenog oružja tijekom 15. ili početka 16. stoljeća. U istom građevinskom sloju moguće je datirati i velik polukružni rondel, dograđen s južne strane utvrde, čija je funkcija bila obrambena – osiguravanje najranjivijega dijela fortifikacije od izravnih napada.

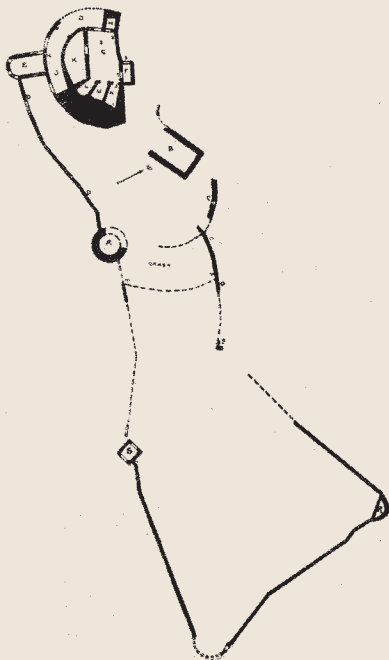
S obzirom na svoj smještaj, morfologiju terena i tipološke značajke tlocrta, Belecgrad pripada skupini visinskih plemićkih gradova kaštelskog tipa, karakterističnih za razdoblje romanike, osobito 13. i 14. stoljeća, kad se takve utvrde najčešće podižu na izduženim i strateški povoljnim grebenima.

Cesargrad

Cesargrad je srednjovjekovna fortifikacija na vrhu Cesargradske gore, iznad rijeke Sutle i grada Klanjca, u neposrednoj blizini današnje hrvatsko-slovenske granice. Podignut je s obrambenom svrhom, da bi se s njega nadzirao strateški važan Sutlanski tjesnac, koji je u srednjem vijeku bio granično područje između Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva i Svetog Rimskog Carstva. Iako se u pisanim izvorima prvi put spominje 1399. godine, kad prelazi iz kraljevskoga posjeda u posjed grofova Celjskih, njegova gradnja može se datirati u drugu polovicu 13. ili početak 14. stoljeća. Nakon izumiranja Celjskih, važni vlasnici bili su Toma Bakač te plemićka obitelj Erdödy, koja ga preuzima 1521. godine. Tijekom Seljačke bune 1573. godine utvrdu su privremeno zauzeli i oštetili pobunjeni kmetovi, no nakon gušenja bune objekt je obnovljen i nastavlja biti glavna rezidencija obitelji Erdödy do početka 17. stoljeća, kad se oni sele u dvorac Novi Dvori Klanječki.

Danas ruševine Cesargrada obuhvaćaju oba vrha Cesargradske gore te prostor između njih, ukupne površine približno 192 x 74 metra. Središnji dio utvrde nalazi se na najvišoj točki brda, na 471 metru nadmorske visine, a sastoji se od manje fortifikacije nepravilnog polukružnog tlocrta s unutarnjim pravokutnim dvorištem. Dvokrilni *palas* smješten je uz južnu i istočnu stranu dvorišta, dok su zapadna i sjeverna strana omeđene obrambenim bedemom. S obzirom na svoj položaj, morfologiju terena i tlocrtne značajke, Cesargrad se može svrstati u kategoriju longitudinalno orijentiranih gorskih plemićkih gradova, koji su građeni na izduženim grebenima tijekom romaničkog razdoblja, a u 15. ili 16. stoljeću prošireni su u skladu s renesansnim načelima vojne arhitekture.

Kostelgrad

Kostelgrad, poznat i pod nazivom Kostel, srednjovjekovno je fortifikacijsko zdanje na jednome od vrhova Kostelske gore, oko tri kilometra sjeverozapadno od grada Pregrade. Premda se u povijesnim dokumentima prvi put spominje 1330. godine, o podrijetlu utvrde postoje dvije teorije. Prema jednoj od njih, grad je sagrađen prije 1247. godine, a njegovim se osnivačem smatra Farkaš, sin Tome Zagorskog, tadašnjega župana Zagorja. Druga hipoteza smješta gradnju Kostela u razdoblje intenzivnih obrambenih mjera tijekom 13. stoljeća koje je provodio hrvatsko-ugarski kralj Bela IV., najprije tijekom sukoba s Fridrikom II. Babenbergovcem, a zatim i u ratovima s češkim kraljem Otokarom II. oko nasljeđa babenberške dinastije. U tom kontekstu, Kostel je bio dio obrambenog sustava duž granice srednjovjekovne Slavonije i Štajerske, sastavljenog od niza plemićkih utvrda.

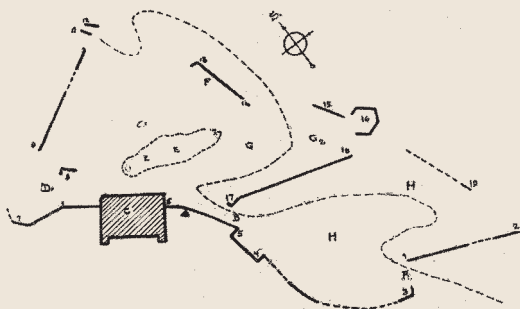
Tijekom povijesti Kostel je često mijenjao vlasnike, no najdulje se zadržao u posjedu grofova Celjskih (1399. – 1456.) te poslije obitelji Keglević, koja ga drži od 1521. sve do njegova napuštanja sredinom 18. stoljeća. Ostaci utvrde nalaze se na vrhu izrazito strmog brda, na nadmorskoj visini od 350 metara, koje je dubokim sedlom odvojeno od Kostelske gore. Najstariji segment kompleksa čini unutarnja jezgra nepravilnoga peterokutnog tlocrta, unutar koje je dvorište omeđeno bedemima na zapadnoj i južnoj strani, dok su na sjevernoj i istočnoj strani krila palače (*palasa*). Obrambeni sustav ojačan je dvjema okruglim kulama sa zapadne strane, a najočuvaniji objekt cijeloga sklopa je tzv. baterijska kula, viša od 18 metara i šira od 13 metara. Arhitektonski, Kostel pripada visinskim plemićkim kaštelima građenima u razdoblju romanike, karakterističnima po smještaju na izduženim grebenima.

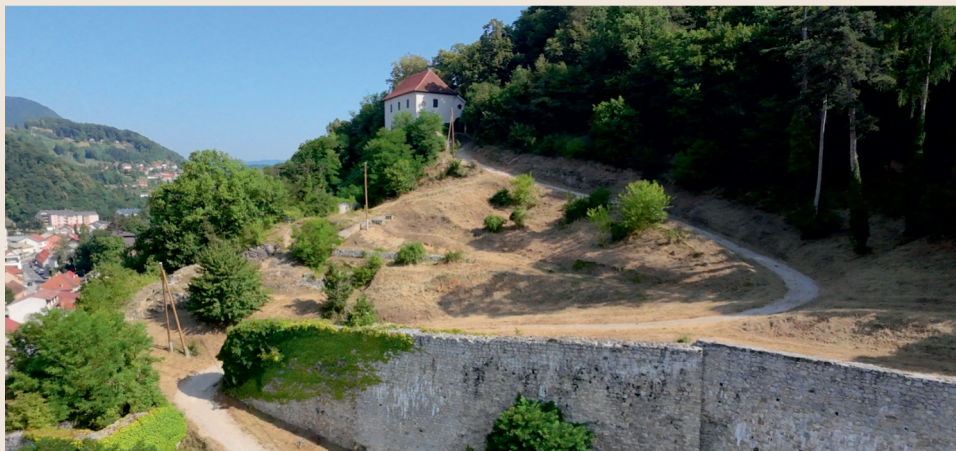
Stari grad Krapina

Stari grad Krapina je kompleksna srednjovjekovna fortifikacijska struktura koju je činilo više zasebnih obrambenih cjelina. Najvažnija među njima je upravo istoimena utvrda, čije se ruševine nalaze iznad današnjega administrativnog središta, uz dolinu potoka Krapinčica. Prvi izravni pisani spomen utvrde datira iz 1248. godine, kad se navodi pod nazivom *Zagorje*, dok se naziv *Krapina* pojavljuje tek 1330. godine. Rani vlasnici bili su zagorski knezovi, a potom članovi obitelji Gising.

Nakon vojnog poraza, utvrda prelazi u ruke kralja Karla I. Roberta, a 1399. godine već je u posjedu obitelji Celjski.

Pod vlašću Hermana II. Celjskog, Stari grad postaje glavno rezidencijalno i administrativno središte obitelji u Hrvatsko-Ugarskom Kraljevstvu, odnosno središte Zagorske grofovije. Njegov novi status unutar celjskog veleposjeda – teritorijalno raspoređenog s obiju strana granice između Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva i Svetog Rimskog Carstva – potvrđuje se i titulom kojom se Herman II. koristi nakon 1399. godine: *comes Cillie et Zagorieque* (grof Celjski i Zagorski). Ta promjena društveno-političke funkcije ogleda se i u arhitekturi; početkom 15. stoljeća Celjski podižu novu, znatno veću utvrdu na južnoj padini, neposredno ispod izvorne romaničke jezgre. Nakon izumiranja muške loze Celjskih, utvrda kontinuirano mijenja vlasnike, a među istaknutijima je obitelj Keglević, koja napušta grad nakon razornog potresa 1775. godine.

Stari grad je strateški pozicioniran na istaknutom grebenu južnih padina Strahinšćice, omeđen dubokim dolinskim usjecima koji ga odvajaju od glavnoga planinskog masiva. Takav položaj omogućavao je nadzor važne prometnice koja je povezivala Podunavlje s jadranskim lukama. Najstariji, romanički dio utvrde, bio je na najvišoj točki brda; imao je trapezoidni tlocrt (33 x 18 m), s branič-kulom na jugozapadnom uglu.

Celjski svojim dolaskom poduzimaju intenzivne građevinske intervencije: utvrda se širi niz padinu u skladu s topografijom terena. Nova utvrda razvija se u smjeru sjever – jug (oko 170 m dužine) te zapad – istok (oko 120 m širine), u formi nepravilnog pravokutnika podijeljenog na tri funkcionalne cjeline: gornju (romanička jezgra), srednju (rezidencijalno-sakralni kompleks s dvije palače, kapela Sv. Trojstva i niz prostorija uklesanih u padinu) i donju utvrdu, s gospodarskim sadržajima uza zapadni bedem. Najbolje očuvani dio kompleksa danas je zapadni *palas*.

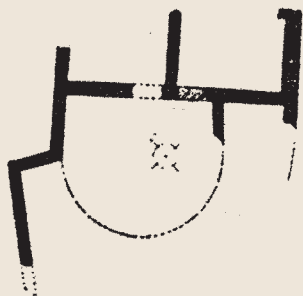
Prema morfološkim, topografskim i tipološkim obilježjima, Stari grad Krapina pripada tipu visinskih plemićkih gradova koji se tijekom 13. i 14. stoljeća grade na izduženim planinskim grebenima. U razdoblju Celjskih doživljava prostornu ekspanziju i transformaciju u kompleks kasnogotičkog i renesansnog karaktera, s elementima koncentrične organizacije tipične za plemićke rezidencije toga vremena.

Lobor

Lobor je srednjovjekovna fortifikacija smještena oko tri kilometra sjeverno od današnjega naselja Lobor, na vršnom dijelu strmog brežuljka uz potok Reke, na nadmorskoj visini od 520 metara. Utvrda se nalazi na jednom od južnih ogranaka planine Ivanšćice, a od ostatka brežuljka odvojena je dubokim jarkom. Povijesni naziv Lobor prvi se put pojavljuje 1244. godine u ispravi hrvatsko-ugarskoga kralja Bele IV., kojom se taj posjed oduzima dotadašnjem vlasniku i dodjeljuje županu Mihajlu. Kao *castrum Lobor*, utvrda se prvi put izrijekom navodi 1259. godine.

Prema starijim interpretacijama, u prvim desetljećima 14. stoljeća Loborgrad je bio u posjedu plemića Tome zvanog Crni, dok potkraj istoga stoljeća prelazi pod upravu moćne obitelji Celjski. Među kasnijim vlasnicima osobito se izdvaja plemićka obitelj Keglević, kojoj su 1525. godine ivanovci iz Stolnog Biograda formalno predali posjed. Keglevići su Lobor zadržali sve do 17. stoljeća, kad napuštaju utvrdu i središte vlastelinstva premještaju u novopodignutu baroknu rezidenciju u podnožju. U tom razdoblju i toponim Lobor prelazi na novu lokaciju, dok se za ostatke srednjovjekovne utvrde ustaljuje naziv *Pusti Lobor*.

Topografija lokaliteta određena je izduženom i uskom zaravni trapezoidnog oblika, orijentiranom užom stranom prema sjeveroistoku, što je i najpristupačniji smjer prilaza utvrdi duž grebena. Arhitektonski najvažniji i najočuvaniji segment kompleksa jest središnja jezgra, čiji dominantni ostaci još uvijek svjedoče o pravokutnoj organizaciji prostora. Premda je očuvan samo dio zidova, konzerviran je u dovoljnoj mjeri da omogući rekonstrukciju osnovnog tlocrta. Nasuprot tome, arhitektonski tragovi predgrađa gotovo su potpuno nestali.

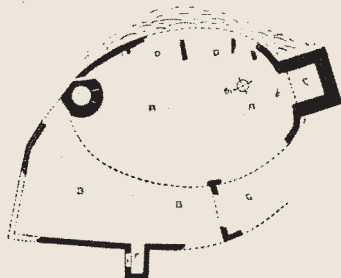
S obzirom na svoj položaj i morfologiju terena, Loborgrad se tipološki ubraja u skupinu visinskih plemićkih gradova kaštelskog tipa, karakterističnih za romaniku. Tijekom 15. i 16. stoljeća utvrda je proširena i dograđivana u skladu s načelima renesansne fortifikacijske arhitekture; zadržana je osnovna srednjovjekovna koncepcija obrambene strukture.

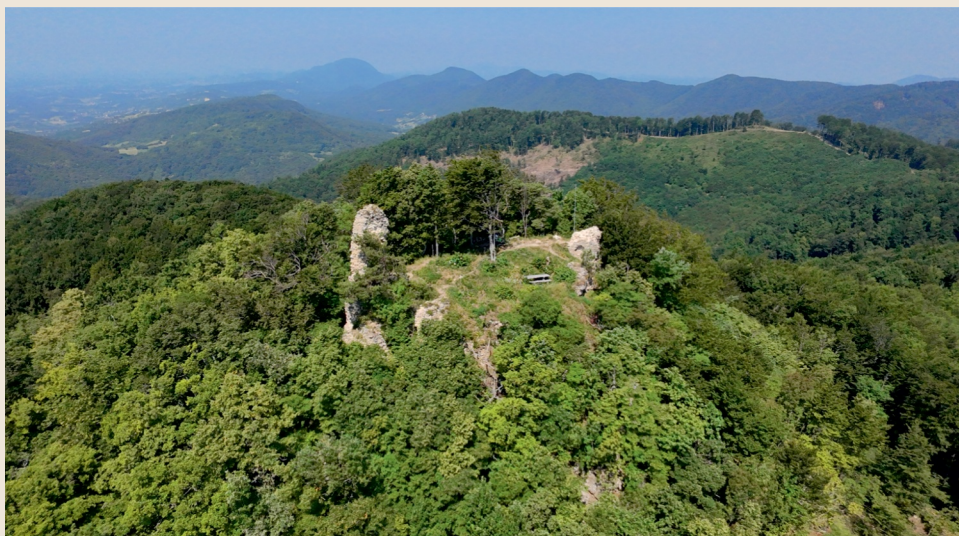
Oštrcgrad

Oštrcgrad, poznat i kao Oštrc, srednjovjekovna je fortifikacija na planini Ivanščici, na nadmorskoj visini od 736 metara. Prvi se put spominje 1258. godine kao brdo, dok se kao utvrda navodi u povijesnim izvorima iz 1330. godine. Tijekom kasnog srednjeg vijeka, do kraja 14. stoljeća, bio je pod izravnom vlašću hrvatsko-ugarskih kraljeva. Potom ga je kralj i car Žigmund Luksemburški, zajedno sa Zagorskom županijom, darovao grofovima Celjskim 1399., što je potvrđeno darovnicama iz 1405. i 1435. godine.

Kao i druge utvrde u vlasništvu Celjskih, Oštrc je ostao pod njihovom upravom do 1460., nakon čega je često prelazio u ruke različitih gospodara. Zbog učestalih vlasničkih sporova i zapuštenosti, utvrda postupno propada i već se sredinom 17. stoljeća bilježi kao ruševina.

Arhitektonski, Oštrc se sastojao od dvaju osnovnih dijelova: glavnog dijela smještenog na najvišoj točki brijega i podgrađa koje se nalazilo na nižoj razini. Podgrađe je bilo opasano snažnim obrambenim zidovima, a na sjeverozapadu je bila ulazna kula. Na vrhu brijega prostire se uska zaravan s dvjema kulama i pripadajućim stambenim objektima. Od sjeverne, djelomično očuvane okrugle kule očuvan je donji dio, dok je istočni obrambeni zid, koji je povezivao sjevernu i južnu kulu uz samu liticu, danas vidljiv samo u tragovima. Taj je prostor bio najzaštićeniji dio utvrde, s uzdužno postavljenim stambenim zgradama čiji su temelji još uvijek prepoznatljivi.

Najbolje su očuvani južna četverokutna kula i ulazna kula. Unutar južne kule, na razini prvoga kata, nalazi se otvor za top, ukrašen s vanjske strane dvjema gotičkim kamenim profilacijama. Oštrcgrad se ubraja u skupinu plemićkih utvrda prstenastog tipa tlocrta, izgrađenih na stožastim kamenim uzvisinama tijekom romanike, a naknadno preoblikovanih u skladu s renesansnim obrambenim načelima u 15. i 16. stoljeću.

Vrbovec

Srednjovjekovna utvrda Vrbovec, u stručnoj literaturi poznata i pod nazivom Plemićki grad Vrbovec, sačuvala je svoje povijesno nasljeđe i u lokalnim toponimima poput Veliki Gradiš i Veliko Gradišće. Smještena je na izrazito strmom i koničnom brijegu u mjestu Klenovec Humski, na krajnjem zapadu Hrvatskog zagorja, odakle se pruža dominantan pogled na dolinu rijeke Sutle. Takva pozicija, koja nadvisuje dolinu za oko 45 metara, osiguravala je utvrdi iznimno povoljan geostrateški položaj, osobito u kontekstu njezina smještaja na tadašnjoj granici između Hrvatsko-Ugarske Kraljevine i Svetog Rimskog Carstva.

Tijekom srednjeg vijeka uski riječni klanci i doline služili su kao prirodni komunikacijski putovi koji su povezivali zagorska naselja i plemićke utvrde. Dolinom Sutle prolazio je jedan krak važne prometnice koja je spajala Celje i Krapinu, nastavljajući se prema jugu, preko Kosteljine i Kostelgrada, prema posavskoj nizini. U tom kontekstu, Vrbovec se ističe kao jedna od najranije podignutih fortifikacija u regiji, vjerojatno izgrađena potkraj 12. ili početkom 13. stoljeća. Najraniji pisani spomen lokaliteta datira iz 1267. godine, kad se pojavljuje u tituli plemića Barleusa

(*Barleus comes de Vrbovch*), dok se kao utvrda prvi put izričito navodi 1334. godine u popisu župa Zagrebačke biskupije. Ujedno je bio sjedište arhiđakonata koji je nosio isto ime. Ključni trenutak u povijesti Vrbovca bilo je uključivanje u posjedovne strukture moćne obitelji Celjskih 1397. godine, čime utvrda postaje važna postaja na trgovačko-komunikacijskom putu između njihovih središta u Celju i Krapini. S obzirom na kontinuitet upravljanja tim prostorom, pretpostavlja se da je Vrbovec ostao u njihovu vlasništvu sve do izumrća obitelji. Nakon smrti posljednjih predstavnika Celjskih, utvrda je razorena, o čemu svjedoče izvori iz 1463. godine. Iako se kratkotrajno ponovno aktivirala, već 1497. spominje se kao napuštena. U istoj se godini ime „Vrbovec“ prenosi na Veliki Tabor (*Thabor aliter Vrbowcz*), a nešto kasnije, 1524., i na Mali Tabor, što upućuje na promjenu identifikacijskog označavanja lokalnih fortifikacija.

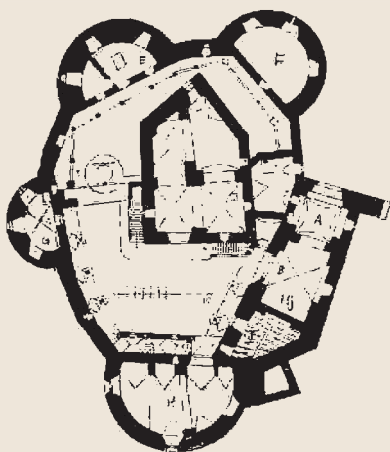
Sustavna arheološka istraživanja omogućila su rekonstrukciju i gotovo potpunu konzervaciju središnjega dijela utvrde, čiji poligonalni tlocrt, orijentiran šiljkom prema jugu, iznosi približno 29 x 21 metar. Riječ je o značajnom primjeru romaničke fortifikacijske arhitekture kaštelskog tipa, s istaknutom peterokutnom kulom na južnom vrhu te troprostornim *palasom* u zapadnom dijelu kompleksa.

Nalazi kasnogotičkih arhitektonskih elemenata, poput profiliranih dovratnika i doprozornika unutar ruševina *palasa*, svjedoče o njegovoj sveobuhvatnoj obnovi u duhu kasnogotičke arhitekture tijekom razdoblja Celjskih.

Veliki Tabor

Kulturno-povijesna cjelina Velikog Tabora smještena je na vrhu Košničkog Huma, na 333 m nadmorske visine, u zapadnom dijelu Hrvatskog zagorja, u neposrednoj blizini naselja Desinić i granice s Republikom Slovenijom. Fortificirani kompleks izgrađen je na istočnom dijelu prirodne zaravni, omeđen ostacima zidova, nekadašnjih bedema i promatračnica. Na zapadnom rubu, uz put koji vodi prema ulazu u dvorac, nalazi se bastionska kula, dok su između središnjeg sklopa i bastiona raspoređene manje stambene građevine tradicijskog karaktera.

Osnovu arhitektonske strukture čini peterokutni *palas* kasnogotičkih značajki, sagrađen u vrijeme Fridrika II. Celjskog sredinom 15. stoljeća, smješten unutar zatvorenog prstena obrambenih zidova s četiri polukružne kule (na sjeverozapadu, zapadu, jugu i istoku) te s ulaznim traktom na sjeveroistočnoj strani. *Palas* se visinom izdvaja u odnosu na ostale građevine, budući da obuhvaća tri stambene etaže i prizemlje gospodarske funkcije, koje nije podrumski oblikovano. Unutar obrambenog prstena smješteni su arkadni hodnici s toskanskim stupovima i polukružnim lukovima, sagrađeni u razdoblju vladavine grofova Rattkay, od sredine 16. do početka 17. stoljeća, koji povezuju kule s unutarnje strane dvorišta. U zapadnom dijelu prizemlja zadržan je drveni trijem, dok je u istočnom zamijenjen zidanom arkadom s kamenim stupovima i križnim svodovima.

Kule se razlikuju po površini i organizaciji prostora – južna je najmanja, dok je istočna najveća i jedina s više prostorija po etaži te s reprezentativnom dvoranom u prizemlju. U jugozapadnoj kuli je dvoetažna kapela. Vanjski plašt cijelog sklopa karakterizira skošeno kameno podnožje koje završava kordonskim vijencem, iznad kojega se nalazi zona prizemlja s nizom strijelnica za vatreno oružje. Katna zona je vizualno odvojena arkadnim vijencima, žbukana i otvorena pravokutnim prozorima, među kojima se još uvijek nalaze očuvane strijelnice. Istočna kula dodatno se ističe renesansnim erkerima.

Dvorište je podijeljeno spojnim mostom, a pristup *palasu* omogućen je iz prizemlja te vanjskim stubama koje vode na gornje etaže. Pristupni trijemovi i stubišta većinom su naknadno dograđeni; jedno je stubište recentna intervencija, dok su ostala integrirana u unutarnji raspored prostora. Unutrašnjost sklopa oblikovana je kombinacijom različitih svodova – bačvastih, križnih i čeških – ovisno o vremenu gradnje pojedinih dijelova, a na višim etažama prevladavaju drveni stropovi izvedeni u sustavu grednjaka.

U sklopu šire obrambene cjeline nalazi se i bastion – peterokutna kamena građevina prvotno obrambene namjene, smještena na strmoj padini u zoni prilaza. Poslije je prenamijenjena u gospodarski objekt za preradu grožđa, proizvodnju vina te pohranu sijena. Njezina pročelja s nezaštićene strane oblikovana su s visoko skošenim podnožjem i dvorednim rasporedom strijelnica. Na platou ispred utvrde, uz ostatke obrambenih zidova, nalaze se i dvije prizemne kuće s dvostrešnim krovovima, koje su najvjerojatnije služile kao pomoćni objekti za smještaj i rad posluge.

LITERATURA I IZVORI

- Brezinščak Bagola, B.; Cesarec, I. & Klemenčič, M. (ur.) (2017). *Enciklopedija Hrvatskog zagorja*. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža.
- Fugger Germadnik, R. (2014). *Grofje in knez Celjski*. Celje: Pokrajinski muzej Celje.
- Horvat, Z. (2014). *Burgologija*. Zagreb: GZH.
- Miletić, D. (2012). *Plemićki gradovi kontinentalne Hrvatske*. Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske.
- Regan, K. (2003). *Srednjovjekovne utvrde i kašteli na obroncima Ivanščice. Hrvatsko zagorje: časopis za kulturu*, 9(1), str. 231–254.
- Regan, K. (2017). *Srednjovjekovne i renesansne utvrde Hrvatskog zagorja*. Donja Stubica: Kajakviana.
- Szabo, G. (1939). *Kroz Hrvatsko zagorje*. Zagreb: Knjižara Vasić i Horvat.
- Szabo, G. (2006). *Srednjovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji*. Pretisak izdanja iz 1920. Zagreb: Golden marketing–Tehnička knjiga.
- Tkalčec, T. (2010). *Burg Vrbovec u Klenovcu Humskome*. Zagreb: Institut za arheologiju.

IMPRESUM

Nakladnik: Muzeji Hrvatskog zagorja, Dvor Veliki Tabor

Za nakladnika: Jurica Sabol

Urednik kataloga: Paul Lekaj

Autor teksta: Paul Lekaj

Ilustracija: Andrea Brlobuš

Fotografije: Sven Šams, Miroslav Vuković, Ana Čehulić, Luka Smuk

Lektura i korektura: Rosanda Tometić

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak: MiT studio, Sveti Križ Začretje

Tisak: Kerschoffset d.o.o., Zagreb

Naklada: 100 primjeraka

ISBN 978-953-265-292-5

mhz muzeji
hrvatskog
zagorja

DVOR
Veliki tabor
MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

Publikacija je tiskana zahvaljujući potpori Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.